

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 De gewone burger

1 maximumscore 2

- opiniërende functie
(voorbeeld van een juiste uitleg) Een op de drie Nederlanders heeft de informatie van de publieke omroep gebruikt om een mening te vormen over de partijen die deelnamen aan de verkiezingen / hun stemkeuze bij de verkiezingen te bepalen 1
- spreekbuisfunctie
(voorbeeld van een juiste uitleg) De publieke omroep liet tijdens de campagneperiode in allerlei programma's uiteenlopende groepen kiezers/burgers aan het woord om zo een beeld te geven van de maatschappelijke/politieke eisen en wensen die onder (verschillende lagen van) de bevolking leven 1

2 maximumscore 3

- het uitgangspunt pluriformiteit 1
- de Mediawet 1
- het Commissariaat voor de Media 1

3 maximumscore 1

voorbeeld van een juist antwoord:

Commercialisering betekent dat media zich vanuit een winstoogmerk richten op het verkrijgen van een zo groot mogelijk marktaandeel. Hoe groter deze gerichtheid op de massa, hoe minder aandacht voor (de geluiden van) kleine doelgroepen/minderheden.

4 maximumscore 2

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het gaat hier om beeldvorming over (het gedrag en/of de mentaliteit van de leden van) een groep, namelijk PVV'ers 1
- Het beeld is moeilijk veranderbaar 1

Vraag	Antwoord	Scores
5	<p>maximumscore 2</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het referentiekader van een redactielid (zender) is van invloed op zijn waarneming van de werkelijkheid: zijn interpretatie en zijn waardering van die werkelijkheid worden gevormd door het geheel van ervaringen, affecties en kennis die hij heeft opgedaan en door de normen en waarden die hij zich eigen heeft gemaakt Dat heeft gevolgen voor de wijze waarop hij de boodschap vormgeeft, bewust of onbewust. Een meer gemengde redactie zorgt ervoor dat mediaboodschappen vanuit meer verschillende referentiekaders vormgegeven worden, waardoor er een minder eenzijdig/een veelzijdiger beeld van de werkelijkheid kan ontstaan 	<p>1</p> <p>1</p>
6	<p>maximumscore 1</p> <p>afkeer van het establishment / van de gevestigde partijen / van de politieke elite</p>	
7	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> de verbindende functie <p>voorbeeld van een juiste uitleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> Door “bruggen te slaan tussen de verschillende eilandjes in de samenleving” dragen de media bij aan het bevorderen van de sociale cohesie 	<p>1</p> <p>1</p>

Opgave 2 Terug naar een meerderheidsstelsel?

8	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> In een meerderheidsstelsel (wordt het land verdeeld in districten en) krijgt de partij die in een district de (absolute of relatieve) meerderheid haalt alle zetels / de zetel van dat district In geen enkel district heeft de PvdA in de meerderheid gehaald. Dat blijkt uit figuur 1. De PvdA krijgt dus geen zetels In het huidige kiesstelsel / in een stelsel van evenredige vertegenwoordiging (worden alle stemmen bij elkaar geteld en) krijgt een partij een aantal zetels dat evenredig (procentueel) is aan het aantal behaalde stemmen in het hele land. De PvdA kan dan dus ook zetels halen zonder meerderheid in een district 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
---	--	----------------------------

Vraag	Antwoord	Scores
9	<p>maximumscore 2</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij hantering van een meerderheidsstelsel kan een partij de absolute meerderheid van de zetels in de Tweede Kamer krijgen, terwijl deze partij niet de meerderheid van de kiezers vertegenwoordigt. Uit figuur 2 blijkt dat dit bij de VVD het geval zou zijn Dit kan ten koste gaan van de representativiteit van de besluiten van de Tweede Kamer, wanneer de standpunten van de meerderheid van de kiezers niet overeenkomen met die van de partij die in de Tweede Kamer de meerderheid heeft 	<p>1</p> <p>1</p>
10	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ontzuiling/ontideologisering/individualisering <p>voorbeeld van een juiste uitleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> Door deze ontwikkeling zijn politieke partijen hun vaste achterban kwijtgeraakt / zijn mensen minder gebonden aan een vaste politieke partij / is het aantal zwevende kiezers toegenomen. Hierdoor is de stemkeuze van mensen / de verkiezingsuitslag minder voorspelbaar geworden 	<p>1</p> <p>1</p>
11	<p>maximumscore 2</p> <p>voorbeeld van een juiste uitleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> In ons kiesstelsel is het aantal zetels dat een partij behaalt, evenredig aan het landelijk op die partij uitgebrachte aantal stemmen Hierdoor is de kans op een absolute meerderheid voor een van de partijen klein / is er vrijwel altijd coalitievorming nodig 	<p>1</p> <p>1</p>

Opgave 3 Politiek & klimaat

12	<p>maximumscore 2</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> Staten die deelnemen aan een internationaal klimaatakkoord moeten bereid zijn offers te brengen / ervaren op korte termijn vaak nadelige effecten. Een voorbeeld van zo'n offer/nadelig effect is beperking van de economische groei/banenverlies (regel 15-18 van tekst 3) De afspraken uit het Klimaatakkoord bevorderen dat het klimaat leefbaar blijft (regel 5 van de inleiding). Dit resultaat komt (op lange termijn) ten goede aan het collectief, waardoor ook staten die niet deelnemen / zich voortijdig terugtrekken er eveneens van profiteren. Maar als alle staten zich terugtrekken profiteert niemand 	<p>1</p> <p>1</p>
-----------	---	-------------------

Vraag	Antwoord	Scores
13	<p>maximumscore 4</p> <p>voorbeelden van juiste antwoorden (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coöperatie/samenwerking (is niet slechts het aangaan van een bondgenootschap tegen een gemeenschappelijke vijand, maar) komt steeds vaker voort uit een collectief loutsbesef. In tekst 3 is dit terug te zien doordat staten een akkoord gesloten hebben om het klimaatprobleem aan te pakken. - De toegenomen interdependentie/marktintegratie/globalisering maakt landen afhankelijker van elkaar. In tekst 3 is dit terug te zien in de angst dat de keuze om uit ‘Parijs’ te stappen gevolgen heeft voor de internationale betrekkingen/(handels)relaties. - Natiestaten spelen nog altijd een prominente rol, maar hun speelruimte is beperkt door andere actoren. / Intergouvernementele organisaties hebben een zekere autonomie weten te verwerven in de internationale politiek. Een voorbeeld van andere actoren/intergouvernementele organisaties zijn de fora waarin verwezen wordt in regel 31 van tekst 3. 	
	per juist kenmerk	1
	per juist bijbehorend voorbeeld uit tekst 3	1
14	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • intergouvernementele samenwerking • Kenmerkend voor dit type samenwerking is dat de staten hun soevereiniteit behouden / staten niet aan besluiten gebonden kunnen worden zonder eigen instemming 	<p>1</p> <p>1</p>
15	<p>maximumscore 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • de confessionele/christendemocratische stroming • het uitgangspunt rentmeesterschap <p>voorbeeld van een juiste uitleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rentmeesterschap betekent dat we de aarde in bruikleen hebben gekregen van God en er dus zuinig op moeten zijn, bijvoorbeeld door goed voor het klimaat te zorgen 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
16	<p>maximumscore 2</p> <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In figuur 3 is de kritiek te herkennen dat het opnemen van concrete maatregelen in een regeerakkoord de mogelijkheid beperkt voor de (oppositie)partijen in de volksvertegenwoordiging om invloed uit te oefenen op de besluitvorming • Deze kritiek sluit het best aan bij het begrip monisme: een regeringsstelsel waarbij de regering rechtstreeks steunt op een meerderheid in de volksvertegenwoordiging en daarmee min of meer een eenheid vormt. De concrete maatregelen in het regeerakkoord kunnen gezien worden als een uiting van deze eenheid 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 3

- (barrière 2) afweging van wensen of behoeften / toekenning van een hoge prioriteit aan het probleem 1
- bijbehorend gegeven uit tekst 4: De coalitiepartijen hebben afgesproken dat er een klimaatwet komt. / De coalitiepartijen hebben de komst van een klimaatwet opgenomen in het regeerakkoord 1
- (barrière 3) het beslissen over (de noodzaak van) beleidsmatige oplossing van problemen 1

Opgave 4 Buienradar voor boeven

18 maximumscore 4

- de gelegenheidstheorie 1
- Volgens de gelegenheidstheorie hangt de vraag of mensen misdrijven plegen af van de situatie die bepaald wordt door drie factoren: het aantal potentiële daders, het aantal aantrekkelijke doelwitten en de mate van toezicht 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

- De wijze waarop CAS criminaliteit voorspelt, sluit aan bij deze theorie. Door het invoeren van gegevens over de bevolkingssamenstellingen van wijken, probeert men het aantal **potentiële daders** in kaart te brengen 1
- De wijze waarop de politie op de uitkomsten reageert, sluit eveneens aan bij deze theorie, omdat ze door extra surveillance de **mate van toezicht** vergroot in de wijken die volgens CAS een risico vormen 1

Opmerking

Bij antwoordelement 4 mag geen scorepunt worden toegekend voor het antwoord 'aantrekkelijke doelwitten'. (Aantrekkelijkheid verwijst naar de mate waarin het doelwit de moeite waard is / de winst die er te behalen valt, niet naar de beveiliging ervan.)

19 maximumscore 3

voorbeeld van een juist antwoord:

- Mensen met een lage maatschappelijke positie zijn oververtegenwoordigd bij **zichtbare vormen van criminaliteit** 1
- Omdat de berekeningen van CAS (onder andere) gebaseerd zijn op de geregistreerde criminaliteit, zal met name de meer zichtbare criminaliteit in de voorspellingen van CAS naar voren komen 1
- Wanneer de politie op basis van deze voorspellingen meer gaat surveilleren op plekken waar dit type criminaliteit verwacht wordt (regels 25-26), vindt er mogelijk nog vaker ontdekking plaats (selectieve opsporing). De oververtegenwoordiging van deze groep in de criminaliteitscijfers neemt dan verder toe 1

Vraag	Antwoord	Scores
20	<p>maximumscore 4</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="304 394 1353 577">• Bij (1) moet het begrip betrouwbaar worden ingevuld. Politiestatistieken leveren waarschijnlijk feitelijk juiste informatie/gegevens op die niet op het toeval berusten met betrekking tot moord en doodslag in een bepaalde periode, omdat deze delicten bijna altijd ter kennis van de politie komen <li data-bbox="304 584 1353 770">• Bij (2) moet het begrip generaliseerbaar worden ingevuld. Moord en doodslag komen relatief weinig voor, waardoor de gegevens van een bepaalde periode in een bepaalde wijk geen algemene geldigheid hebben / niet zomaar op een andere periode in deze wijk toegepast kunnen worden 	<p>2</p> <p>2</p>
	<p><i>Opmerking</i> Geen scorepunten toekennen wanneer de juiste uitleg ontbreekt.</p>	
21	<p>maximumscore 2</p> <p>voorbeeld van een juiste uitleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="304 1010 1353 1115">• Op basis van de voorspellingen van CAS wordt meer gesurveilleerd in de wijken waar een verhoogde kans op criminaliteit bestaat. Deze uitbreiding van politiecapaciteit is een voorbeeld van repressie <li data-bbox="304 1122 1353 1196">• Het doel van dit beleid is preventief: door meer te surveilleren hoopt men criminaliteit te voorkomen 	<p>1</p> <p>1</p>
22	<p>maximumscore 4</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="304 1279 1353 1352">• Rechtshandhaving: de overheid dient het recht te handhaven / dient de burgers te beschermen tegen criminaliteit <li data-bbox="304 1359 1353 1464">• Rechtsbescherming: burgers moeten beschermd worden tegen machtsmisbruik door de overheid. / De vrijheden van burgers dienen door de overheid gerespecteerd te worden <p>voorbeeld van een juiste uitleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="304 1509 1353 1659">• Dankzij het gebruik van predictive policing is het aantal gevonden grammen heroïne per gecontroleerd voertuig van 5 naar 1027 gestegen (regels 21-24). De inzet van predictive policing draagt dus bij aan de rechtshandhaving <li data-bbox="304 1666 1353 1845">• Het gebruik van predictive policing bij het opsporen van drugs kan ertoe leiden dat onschuldige burgers geconfronteerd worden met een inbreuk op hun vrijheden door de overheid en het schaadt in dat geval de rechtsbescherming. Het klemrijden van de onschuldige oude vrouw door de politie is daar een voorbeeld van (regels 26-34) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

- Het is in toenemende mate mogelijk opsporingsmethoden in te zetten wanneer er sprake is van de voorbereiding van strafbare feiten 1
- voorbeelden van deze ontwikkeling (één van de volgende): 1
 - Zo kan in een georganiseerd crimineel verband worden geïnfiltrerd als daarin ernstige strafbare feiten worden beraamd.
 - Zo zijn bij terroristische misdrijven opsporingsmethoden al mogelijk als tot dergelijke misdrijven wordt ‘samengespannen’ / als er sprake is van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.

24 maximumscore 3

voorbeeld van een juist antwoord:

- Absolute theorieën kijken (voor de rechtvaardiging van de straf) uitsluitend naar het delict dat zich heeft voorgedaan / de daad die is begaan. (Omdat misdaan is, moet de straf volgen.) 1
- Bij de relatieve theorieën wordt het beoogde effect op de dader van de op te leggen sanctie doorslaggevend geacht 1
- Het experiment uit tekst 7 sluit het best aan bij de relatieve theorieën. Aan de hand van de statistische kans dat iemand opnieuw een strafbaar feit pleegt, wordt de strafmaat bepaald 1

Opgave 5 Overname Nederlandse media

25 maximumscore 2

- Figuur 4 geeft informatie over horizontale concentratie. (voorbeeld van een juiste uitleg) In figuur 4 is te zien dat één uitgever, bijvoorbeeld het Mediahuis, meerdere producten van dezelfde categorie in handen heeft, in dit geval de dagbladen NRC en de Limburger 1
- Figuur 4 geeft informatie over diagonale concentratie. (voorbeeld van een juiste uitleg) In figuur 4 is te zien dat één concern, bijvoorbeeld de Persgroep, meerdere soorten mediaproducten in handen heeft, in dit geval het dagblad AD en de radiozender Q-music 1

26 maximumscore 2

- De NPO is de publieke omroep en wordt (grotendeels) gefinancierd door de overheid. Omdat de ‘eigen omzet’ (jaaromzet) wordt aangevuld met deze omroepgelden, wordt er (in plaats van over jaaromzet) over budget gesproken 1
- De andere mediabedrijven behoren tot het commerciële gedeelte van het omroepbestel: zij zijn zelf verantwoordelijk voor het verwerven van hun inkomsten en daarom wordt er over jaaromzet gesproken 1

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 3 voorbeeld van een juist antwoord:	
	• Aanbiedersconcentratie heeft slechts betrekking op het samengaan van uitgevers van kranten. De redacties blijven onafhankelijk	1
	• De onderlinge verschillen tussen kranten die in handen komen van één uitgever – externe pluriformiteit – zullen dus waarschijnlijk niet kleiner worden	1
	• Ook de hoeveelheid ruimte die er binnen een dagblad bestaat voor verschillende opinies en opvattingen – interne pluriformiteit – zal hierdoor waarschijnlijk niet beïnvloed worden	1
28	maximumscore 2	
	• het redactiestatuut	1
	• “NRC” verwijst naar de redactie, “Mediahuis” verwijst naar de directie	1
	<i>Opmerking</i> <i>Het tweede scorepunt alleen toekennen als beide antwoordelementen juist zijn.</i>	
29	maximumscore 2	
	• stroming: liberalisme	1
	• uitgangspunt: (vrije)marktwerking	1

Bronvermeldingen

tekst 1 en 2,	
figuur 1 en 2	naar: nos.nl, 24 maart 2017; https://nos.nl/artikel/2164796-hoe-zou-de-kamer-eruitzien-als-we-op-z-n-amerikaans-stemden.html
tekst 3	naar: Trouw, 1 juni 2017
tekst 4	naar: Trouw, 6 oktober 2017
figuur 3	www.tomjanssen.net , 6 juni 2017; http://www.tomjanssen.net/actueel/actueel/parlement-stilstaan-300617.html
tekst 5	naar: NRC Handelsblad, 16 mei 2017
tekst 6 en 7	naar: De Groene Amsterdammer, 8 juni 2016
tekst 8 en	
figuur 4	naar: NRC Handelsblad, 8 september 2017; https://www.nrc.nl/nieuws/2017/09/08/de-nederlandse-media-zijn-niet-langer-nederlands-12880396-a1572695